

Kommunala funktionshinderrådet

Tid och plats	2021-09-28 klockan 18.00–20.14, Teams
Ledamöter	Jan Annerstedt (FNL), kommunstyrelsen, ordförande Karin Wrammerfors (L), socialnämnden Betty Jansson (M), utbildningsnämnden Pia Askman (C), vård- och omsorgsnämnden Ann-Sofie Frånberg (KD), barn- och skolnämnden Agnetha Järvegren (S), barn och skolnämnden Pär-Ola Nilsson (S), vård- och omsorgsnämnden, 18:00-20:06 Saima Jönsson Fahoum (V), kultur- och fritidsnämnden Steingrimur Jonsson (V), tekniska nämnden Sengül Köse Lindqvist (FI), socialnämnden Anders Sjögren (HSO) Carolina Nordbeck (HSO), 18:16-20:14 Gerd Johansson (HSO) Helena Fernholm (HSO) Jeanette Persson (HSO) Lars A. Ohlsson (HSO) Mai Almén (HSO) Mats-Peter Nilsson (HSO) Nilla Bolding (HSO) Annett Rosenlind (Lundabygdens Dövas Förening), 18:00-20:07 Ann-Christin Fast (SRF Lundabygden), 18:10-20:14 Lars Eisner (SRF Lundabygden)
Övriga närvarande	Per Tranström, tekniska förvaltningen Susanne Berg, vård- och omsorgsförvaltningen Anne Kammenhed, vård- och omsorgsförvaltningen

Sammanträdesdatum

2021-09-28

Diarienummer

KS 2021/0687

Justerare Jeanette Persson (HSO)

Paragrafer § 20–24

Tid och plats för justering Digital justering den 12 oktober 2021, klockan 12.00

Underskrifter

Sekreterare

Anne Jüriado Kammenhed

Ordförande

Jan Annerstedt (FNL)

Justerare

Jeanette Persson (HSO)

Justerare

Utdragsbestyrkande

Innehåll

§ 20 Val av justeringsdag, justerare och ersättare	4
§ 21 Godkännande av dagordning	5
§ 22 Föregående protokoll	6
§ 23 Rapport från arbetsgrupper och nämnder	7
§ 24 Övrigt (endast informationspunkter)	10

Sammanträdesdatum

2021-09-28

§ 20 Val av justeringsdag, justerare och ersättare

Sammanträdet inleds med att ordförande Jan Annerstedt hälsar alla välkomna och öppnar mötet.

Minnesord över den nyligen avlidna ledamoten Vilhelm Ekensteen av Mai Almén, se bilaga. Därefter hedrar rådet Vilhelms minne med en tyst minut.

Beslut

Kommunala funktionshinderrådet beslutar

att utse Jeanette Persson till justerare och Steingrimur Jonsson till ersättare samt

att digital justering äger rum den 12 oktober 2021 kl. 12.00.

§ 21 Godkännande av dagordning

Beslut

Kommunala funktionshinderrådet beslutar att fastställa den föreslagna dagordningen.

§ 22 Föregående protokoll

Beslut

Kommunala funktionshinderrådet beslutar att lägga informationen till handlingarna.

§ 23 Rapport från arbetsgrupper och nämnder

Brukarrådet för kollektivtrafik och färdtjänst

Per Tranström informerar om att det kommer att bli en ny färdtjänstordning. Den senaste tiden har varit problematisk. Resandet under pandemin minskade kraftigt. Den nuvarande färdtjänstleverantören, som är under avveckling, inte har tillräckligt med bilar nu när trafiken kommer igång igen.

Från och med fredag den 1 oktober 2021 gäller ett nytt avtal. Det är en direktupphandling som ska gälla i ett år och under tiden är en slutlig upphandling på gång. Det finns några nyheter i hur man kan hantera beställningar med den nya färdtjänstleverantören, exempelvis en app. Exempelvis en smidigare ordning med ombud så att man kan hjälpa sitt barn eller annan anhörig att boka.

Representanter från funktionshinderrörelsen framhåller att det är viktigt att utbilda om bemötande av personer med funktionsnedsättning samt att det finns tillgång till sk trappklättrare. När det gäller trappklättrare är det viktigt med samarbete med fastighetsägare och bostadsanpassarna för att trappor ska utformas på rätt sätt.

Bygg- och trafikmiljögruppen

Mats-Peter Nilsson informerar om en detaljplaneremiss som gruppen har svarat på nyligen och som gäller för bostäder för seniorer. Det finns lagkrav på hiss i bostäder med fler än två våningar. I denna detaljplan tillåts takkupor och så kallade frontespiser på vinden. Det innebär att vinden kan inredas som bostadsyta på en tredje våning. Gruppen framförde synpunkter på att det inte finns plats för hiss i byggnaden. Vidare har gruppen haft synpunkter på hur hissarna ska vara placerade och utformade i Stadshallen, som är under konstruktion. Gruppen har också synpunkter på utformningen av tillgängligheten i amfiteatern på S:t Hans backar

Funktionshinderrörelsen framhåller att det är viktigt att tjänsten som tillgänglighetsrådgivare blir på heltid igen. Gruppen upplever att kommunen inte tar hänsyn till synpunkter från bygg- och trafikmiljögruppen.

Mötet ajourneras 19:08 - 19:15

Sammanträdesdatum

2021-09-28

Barn- och skolnämnden

Ann-Sofie Frånberg informerar om att barn- och skolnämnden arbetar med en fördjupning av planen för Delaktighet som gäller tillgängliga lärmiljöer i förskola och skola. De förtroendevalda i nämnden har deltagit i en informationsdag om pågående anpassning av lärmiljöer. Ett skriftligt svar från barn- och skolförvaltningen på frågor som kom upp förra rådet biläggs protokollet.

Agnetha Järvegren informerar om att barn- och skolnämnden kommer att ha ett andra informationsmöte om tillgängliga lärmiljöer. Förslag att återkomma till rådet på samma tema.

Fråga från funktionshinderrörelsen till både utbildnings samt barn- och skolnämndens representanter om hur många barn- och unga som läser elevintegrerat i Lunds kommun.

Jan Annerstedt noterade att arbetsgruppen på skolområdet inte sammanträtt, men kanske kunde återuppta sin mötesverksamhet.

Socialnämnden

Sengül Köse Lindqvist informerar om att socialförvaltningen svarat att mycket av arbetet med delaktighetsplanen sker i förvaltningens grunduppdrag. Förvaltningen lämnar rapport till nämnden under hösten. När det gäller praktik, är inriktningen att grundskole- och gymnasieungdomar som står långt från arbetsmarknaden, ska få en skjuts in på arbetsmarknaden. Förvaltningen ska titta närmare på handlingsplanens intentioner.

Kultur- och fritidsnämnden

Saima Jönsson Fahoum informerar om tillgängligheten på stadsbiblioteket under ombyggnaden.

Kommunservicegruppen

Lars Eisner informerar om att funktionshinderföreningarna inom kommunservicegruppen har drivit frågor om ledsagning, utbildningsprogram för digital välfärdsteknologi samt syn- och hörselinstruktör.

Jan Annerstedt informerar om två regionala möten om syn och hörselinstruktör där olika lösningar har diskuterats. Tekniken som distribueras till brukare kan vara avancerad och därför krävs ofta en inledande utbildningsinsats. Exempelvis har man diskuterat ett brukarcafé, där personer med behov av hjälp har möjlighet att ta med sin apparat och få kvalificerad hjälp och råd.

Sammanträdesdatum

2021-09-28

Susanne Berg informerar om att det erbjuds teknikstöd inom träffpunktsverksamheten och det finns teknikcoacher. Förslag att återkomma till rådet på detta tema.

Funktionshinderrörelsen framhåller att det är viktigt att lösningar som diskuteras måste omfatta alla, inte bara dem med hemtjänst samt att det inte räcker med utbildning kring tekniken. Det måste också finnas service och stöd i vardagen.

Vård- och omsorgsnämnden

Pia Askman informerar om att vård- och omsorgsnämnden har anställt en dietist med tillsvidareanställning som ska arbeta mot hela verksamheten med start i hemtjänsten. Dietisten kommer också att arbeta med LSS-verksamheten. Information om att ett LSS-boende planeras i Dalby, där det finns ett stort behov.

Funktionshinderföreningarnas representanter framhåller att det inom LSS-verksamheten finns stora behov av dietist. En dietist är bra, men det behövs fler. LSS-gruppens arbete tas upp vid kommande sammanträde.

Sammanträdesdatum

2021-09-28

§ 24 Övrigt (endast informationspunkter)

Inga informationspunkter i dag.

Ordföranden avslutar sammanträdet och tackar för visat intresse.

Justerare

Utdragsbestyrkande

MINNESORD över Vilhelm Ekensteen

– en gigant som gått ur tiden.

Det finns så oändligt mycket mer att minnas Vilhelm för än det jag säger här nu – men det får vi återkomma till.

Vilhelm Ekensteen blev en mycket kär vän till mig. Det är inte under några längre perioder under alla dessa år sedan vi träffades som vi inte pratat med varandra.

Vilhelm var en mycket omtänksam person. Alltid att han frågade hur man mådde. Han var en god lyssnare och hade ett minne som ingen annan. Och han beklagade sig ALDRIG för egen del!

Vilhelm älskade barn och ville hela tiden veta vad som hände mina barn. När Vilhelm och hans sambo Gerd fick sin dotter Ida 1991 var lyckan stor. Och även hela deras omgivning gladdes med dem.

Ida, som stod sin pappa Vilhelm mycket nära och som ärvt hans förmåga att formulera sig, skriver på facebook i söndags bl a: *"Pappa hade reumatism, blev rullstolsburen som barn och fick en följsjukdom i form av en synskada någon gång mitt i livet. Jag växte upp med två funktionshindrade föräldrar och förstod tidigt att resten av världen tvivlade på deras förmåga och tyckte synd om dem, och i förlängningen var det visst synd om mig. Jag som fick föräldrar som var de mest intelligenta, drivna och envisa människor jag träffat. Den styrkan de hade. En insikt om livet som fick dem att se bortom jordiska hinder."*

Vilhelm och jag mötes redan 1968. Det var kampen för ett värdigt liv för personer med funktionsnedsättningar som förde oss samman.

Vilhelm hade redan då skrivit sin epokgörande bok "På folkhemmets bakgård" där han beskriver hur det var att leva med en funktionsnedsättning då och hur det skulle kunna vara istället.

Vilhelm var den som formulerade det relativa handikappbegreppet redan i sin bok 1968 – drygt 10 år före att WHO gjorde denna definition. Alltså att det **inte** är individen som har handikappet utan att det är samhället som handikappar människor utifrån hur man exkluderar och diskriminerar dem – hur man bemöter och behandlar.

Vi startade tillsammans med några andra personer föreningen ANTI-HANDIKAPP 1969. Anti-handikapp betyder kamp mot allt som skapar ett handikapp.

Vilhelm var formuleringarnas mästare! Hela livet! Han och Anti-handikapp drev just detta relativa handikappbegrepp i olika sammanhang som den avgörande förändringen som var nödvändig för att samhället skulle kunna bli ett "ALL-samhälle" som vi benämnde det. Ett samhälle där ALLA människor ska vara inkluderade inom ALLA områden. Det är samma sak som det man idag – drygt 50 år senare - har tagit ett riksdagsbeslut på att vi ska driva – Universell Utformning.

Med Vilhelm i spetsen anordnade ANTI-HANDIKAPP den 14 april 1969 den första handikapp-demonstrationen i Sverige här i Lund vilket blev mycket uppmärksammat runt om i landet.

Med Vilhelm i spetsen drev vi frågor som färdtjänstens införande istället för transporter med räddningstjänstens röda bussar.

Vi ordnade utställningar. När Lunds kommun inte ville ha utställningen som hette "Förbud mot handikapp" gick istället Akademiska föreningen in – så utställningen hölls på AF-borgen 1972.

Vilhelm var en mästare i att knyta kontakter. Han såg vilka politiker, tjänstemän och andra som skulle kunna hjälpa till i kampen fram mot ett inkluderande samhälle. Också internationellt. Redan 1973 hade han kontakt med grupper liknande ANTI-HANDIKAPP i England.

ANTI-HANDIKAPP var bl a mycket kritiska till alla de många välgörenhetsinsamlingar som förekom till handikappade. Sådana insamlingar ledde inte till samhällsförändringar – de var insamlingar **istället** för samhällsförändringar. En sådan insamling var Röda Fjäders 1965 där avsikten var att pengarna skulle användas till specialhus för handikappade med rörelsenedsättningar runt om i landet – varav ett hus var tänkt att ligga i Lund. Men pengar från insamlingen räckte tack och lov inte till ett hus i Lund så istället drev bl a Vilhelm att det skulle finnas lägenheter med boendeservice i det vanliga bostadsbeståndet – ett allra första steg mot assistans.

De första 5 lägenheterna med Boendeservice i Lund var inflyttningsklara våren 1977. Men det var fortfarande INTE assistans med egna assistenter utan man hade gemensam bemanning – som ju var helt otillräckligt för att man skulle ha makten över sina egna liv.

Assistans i den form som sedan blev svensk lagstiftning 1994 var Vilhelm pappa till. Jag menar att av allt som Vilhelm lyckades förändra under sin livstid så var assistansreformen det som hade den allra största betydelsen. Den gav många människor "makten över sina egna liv" som Vilhelm uttryckte det.

Hur LSS-lagstiftningen skulle kunna fungera i praktiken testades redan 1993 genom Kooperativet Lila här i Lund där Vilhelm var ordförande.

Vilhelms definition av det relativa handikappbegreppet – eller den sociala modellen som akademien benämner den - ledde till att Vilhelm 2015 utnämndes till HEDERSDOKTOR vid Lunds Universitet.

Promotions-processionen från Universitetshuset till Domkyrkan blev det året lite annorlunda. En hedersdoktor som fick hedersdoktoratet för sitt integrationsarbete kunde rätt gärna inte delta i en procession som gick via trappor – när han själv använde rullstol. Promenaden mellan Universitetshuset och Domkyrkan via Lundagård gick detta år på ramper.

Men upprörande nog så har assistansen försämrats och hotas hela tiden av ytterligare försämringar. Att bevara LSS-lagstiftningen blev nästa stora kamp för Vilhelm!!! Ända fram till pandemins ankomst resta Vilhelm – 78 år gammal - till Stockholm med jämna mellanrum för att delta i sammanträden med olika riksdagspolitiker där man förde fram argument för att driva frågan om LSS-lagstiftningens bevarande i sin ursprungliga form.

När LSS-lagstiftningen äntligen - efter alla års kamp - var på plats 1994 sa Vilhelm: "Jag var över 50 år när jag blev myndig. Jag hade suttit i fullmäktige och i socialnämnden i Lund, jag hade fått barn – men jag fick inte bestämma över mitt eget dagliga liv."

I skriften "Den sista timmen är lika viktig som den första" från 2018 där olika människor med assistans berättar vad den har för betydelse för dem säger Vilhelm: *"Idag upplever jag mig som utan överord hotad till livet av föreliggande utredningsförslag. Jag behöver assistans till allt, skulle mitt specialtillverkade datortangentbord förskjutas en centimeter för långt kan jag inte rätta till det. Jag tror inte man förstår fakta. Utan assistans blir jag sittande orörlig i min bostad eller någon annanstans, stirrande in i min blindhet. En sådan framtid vore omänsklig och outhärdlig."*

Som jag sa tidige så beklagade Vilhelm sig aldrig för egen del. Men när hotet kom om att förlora den livsavgörande assistansen – då tog han till orda och på ytterligare ett sätt förklarade hur det verkligen var:

"Nu vid 76 är jag mycket, mycket skörare än förr och är det i stigande grad. Det gör mig ledsen och besviken att ni inte inser det. Jag, liksom många andra, har assistans pga svåra, livslånga funktionsnedsättningar. Vi har personlig assistans inte som en undgänglig förmån utan som basal nödvändighet. Jag har t ex rörelsesmärta till följd av att barndomsreumatism fixerat bokstavligen alla mina leder, vilket bl. a. medför att jag endast tack vare min assistents detaljkunskap om mig i myrsteget kan komma upp ur sängen på morgonen. Utan den kommer jag helt enkelt inte upp. Oprecisa rörelser medför olidliga smärtor. Över den smärtröskeln kliver man inte. Då blir man liggande i sängen."

Och Vilhelm kämpade bokstavligen talat ända till sista andetaget! På tisdagskvällen deltog han i ett styrelsemöte för "Förbundet För Delaktighet och Rättvisa" och svarade sedan på ett mail att han kunde delta i ett möte med oss i funktionshinderrörelsen i Lund den 5 oktober.

På morgonen efter, den 22 september - dog han vid 8-tiden.

Sorgen efter Vilhelm är stor – både personligt och ideologiskt! Och jag kommer att sakna hans humor. Att i alla sammanhang slagkraftigt kunna formulera en klackspark – med distans.

Han var en gigant som vi haft hos oss här i Lund. Det bästa sättet att hedra honom är att fortsätta kampen!

Nu håller vi alla en tyst minut för att hedra Vilhelms minne.

((Mai Almén, Lund 2021-09-28 på KFRs i Lund sammanträde.))